

בַּה אָמַר ה' קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע
נְהִי מְכֵי תַמְרוּרִים רָחַל מִבְּקָה עַל בְּנֵיהָ
מֵאַנְהָ לְהַנָּחֵם עַל בְּנֵיהָ בִּי אֵינְנִי
בַּה אָמַר ה' מִנְעֵי קוֹלְךָ מִמְּכֵי וְשִׁינֶיךָ מִדְּמָעָה
בִּי יֵשׁ שָׂכָר לְפָעֲלֶיךָ נָאִם ה' וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ אוֹיֵב
וְיֵשׁ מִקְוֶה לְאַחֲרִיתֶךָ נָאִם ה' וְשָׁבוּ בְּנִים לְגִבּוֹלָם
(ירמיהו לא, יד-טז)

דברי זכרון

ללוות ילד

ללוות ילד
בצעדיו הראשונים, הכושלים
כשהוא מועד ונופל, וקם, ושוב נופל, וממשיך.

ללוות ילד
לפעוטון, שקית הבגדים על צוארו,
הוא עומד בשער וצועק: אל תלכי! ולב האם נחמץ.

ללוות ילד
לכתה א', הילקוט החדש על גבו,
והוא כולו זורח מאושר והתרגשות.

ללוות ילד
לאורך שנות ילדות והתבגרות,
באהבה, בציפיה, בגאווה.

ללוות ילד
במבט דואג ביצאו למסעות וטיולים,
התרמיל על הגב והעינים נוצצות

ללוות ילד
לנקודת האיסוף אחר חופשה, בחזרו לבסיס,
בחרדה שאין לה קץ.

ללוות ילד
לאורך הכביש המוצל
במעלה החלקה הצבאית של הר הרצל.

אמו של ישי לוי

משה יורם איזק נפל במלחמת יום הכיפורים

משה יורם נולד בי"ה חשון תשי"ו. הוא למד בבי"ס יסודי "חורב" ואחר כך בישיבה התיכונית שם. לאחר מכן המשיך את לימודיו בישיבת שעלבים במסגרת ההסדר. עם סיום לימודיו בישיבה נרשם ללימודים באוניברסיטה במקצועות כלכלה וסוציולוגיה.

ר' עקיבא מלמד אוחנו במסכת אבות (פ"ג מ"ג): "סייג לחכמה שתיקה", וכבר שאלו המפרשים, למה לא אמר החנא: שתיקה סייג לחכמה, כפי שאמר בחלקים הקודמים של המשנה? ותירצו שאם היה אומר כך היו הושבים שהשתיקה מביאה לחכמה, והרי אין זה כך, אלא האמת היא שהחכמה מביאה למידת השתיקה. כזה היה יורם, שתקן ומכונס במחשבותיו, אבל לא מתוך ניתוק מהאחרים, אלא אדרבא – מתוך הפנמה של הדברים הנקלטים מכל מאורע ומכל אדם שבא איתו במגע, וכדברי בן זומא (אבות פ"ד מ"א): "איזהו חכם, הלומד מכל אדם". ורק ברגעים המוכשרים לכך היה אומר את דבריו בטוב טעם ודעת.

יסוד החכמה היא מידת הענווה: "המתייהר אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו, אם נביא הוא נבואתו מסתלקת ממנו (פסחים טו, ב). היהיר מבליט את אישיותו ועצמיותו וע"י כך מתנתק ממקור החכמה. יורם היה עניו, ולא מתוך שלא יכל להבליט את כשרונותיו וכשוריו הרבים, אלא מתוך סגנון חיים של חיי אמת, ואכן ברגעי הצורך הוציא לפועל את כשרונותיו, והכל מתוך נעימות וסבר פנים מהיין, וע"י כך קיים את מה שנאמר באבות (פ"ג מ"י): כל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו".

חז"ל לימדונו שגדול הנהנה מיגיע כפיו יותר מירא שמים (ברכות ז, א). לאחר סיום לימודיו הישיבתיים החליט יורם ללמוד מקצוע כדי ליהנות מיגיע כפיו, ושילב תוך כדי לימודיו קביעת עיתים לתורה, ובמיוחד היה קבוע בשיעורו של הרב זולטי זצ"ל – רבה של ירושלים.

יורם לא רצה להישען על ממונם של אחרים ואפילו נותנים ברצון, לכן עבד לתשלום הלימודים בכנסת, בתור עורך מיפתוח "דברי הכנסת". יורם שימש בבית הכנסת חורב בירושלים כשמש ומנקה בית הכנסת. עבודה זו עשה לא רק בכדי להתפרנס, אלא מתוך חרדת קודש ואהבה למקדש מעט זה, וכבר לימדונו חז"ל במדרש רבה, שיהושע זכה בזכות שריכץ וכיבד, הוציא והכניס ספסלים לבית המדרש. זכה יורם לקיים את מצות כיבוד אב ואם בהידור, ובשנותיו האחרונות גר בבית הוריו להעניק לבית משלוותו ומעדינותו, וכבר לימדונו חז"ל, שבזמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו, אומר הקב"ה: מעלה אנני עליהם כאילו דרתי ביניהם וכבדוני (קידושין לה).

במוצאי יום"כ תשל"ד נקרא יורם למלחמת המצוה על אחיזתנו בא"י ועל עזרת ישראל מיד צר, והתגייס מתוך בטחון הנצח ישראל שלא ינחם ולא ישקר. בקרבות הבלוימה על הגולן, בי"א בתשרי, נפל יורם על קידוש השם.

משה יחיאל הכהן נפל במלחמת יום הכיפורים

משה יחיאל הכהן הי"ד, בן שמעון וברכה נולד בבאר שבע תשי"א.

הוא נקטף ברמי ימיו במלחמה יום הכיפורים בכ"ח תשרי תשל"ד, עת פגע פגז מצרי בטנק על כביש קהיר-סואץ. פגז זה קטע את החזן, המאויים והשאיפות; כרת את הצעיר החייכן וטוב הלב, העוזר לזולת והמקיים את הכתוב: "זאהבת לרעך כמוך" בכל נימי גפשו; את האילן שלבלב לא הספיק, את הבחור הביישן והעניו, השקדן, ידא השמים, הכן והישר, המכבד בדבקות את הוריו ואת חברותו; את כח הסבל וכח הרצון שהיו שזורים בו זה בזה, ואשר נחטו לו כח לעמוד בשתיקה בכל מיני מצבים קשים.

את הלימודים היסודיים סיים בביה"ס היסודי ת"ת, והמשיך בלימודים על יסודיים בישיבת היישוב החדש בתל-אביב. חמש שנים למד בישיבה ורכש אוצר רוחני של תורה, משנה וגמרא. בתום הלימודים לאחר התלבטויות קשות, עבר לישיבת ההסדר "שעלבים" בה שילב את לימוד התורה עם שרות המדינה.

הוא שאף לטבול בים הפירושים, לצלול לנבגי סברות ולטחנן עד דק, תמיד הרגשת אמת בקרבתו, כן וישר היה בקשריו לבני אדם, משקיע כוחותיו הגדולים בלימודיו, בהשפעה על אחרים ובגמילות חסדים.

גם בעת ששירת בצבא לא נטש את "כלי נשקן" החביב, לימוד התורה והגמרא. כל אימת שיכול, היה יושב ולומד שעות רבות בחברותו, ואף מעביר דברי תורה באמצעות מכשיר הקשר.

משה ז"ל בתכונותיו הנפלאות היה ענק משכמו ומעלה, גבוה מכל בני החבורה. אולם על כל מעשיו עלתה אותה תכונה של צניעות ופשטות שניחן בה, אותו ביטול עצמי ואי התייחסות לאוצר הטמון בו. מרכיב פעולותיו היו נעשות ללא ידיעת אדם, ורק חלק מהן נתגלו בפליטות פה שונות שלו.

חבריו ומוריו אמרו עליו כי: "יפה היה כאחד משישים גיבורי ישראל סביב למיטתו של שלמה המלך עליו השלום".

מנחם-מנדל שיצר נפל במלחמת יום הכיפורים

מנחם-מנדל (מנדי), בן אתל (יוריקה) ומשולם וישא (זיגיסמונד), נולד בחדש תמוז תשי"ג (יולי 1953) בלודרש שברומניה ועלה ארצה עם משפחתו בשנת 1963. הוא למד בבית-ספר יסודי ובתלמוד תורה בבית וגן בירושלים. אחר-כך למד בישיבה התיכונית "מרום ציון" בבית וגן וכישיבת "שעלבים". מנחם היה תלמיד מצטיין. בפרסי ההצטיינות הראשונים על הישגיו בלימודים זכה עוד ברומניה; גם בישיבה התיכונית הוענק לו פרס הצטיינות. כתב עליו ראש המתיבתא: "הוא היה תלמיד ער, השקו לתורה היה ער, וכל יום היה בעיניו כחדשים". אחד ממוריו סיפר עליו שהיה "מן המובחרים בביתה, ומצטיין כבעל כשרון נדיר, במיוחד ללשונות ולמתמטיקה". מוריו וחבריו הרבו לספר על שקירתו והתמדתו המרובה בלימוד התורה ובלמוד הגמרא, על שהיה מאחר בלילות ועמל לפרש ולהעמיק בסוגיות קשות. מנחם ניתן בניכרון מופלא, "בור סוד שאינו מאבד טיפה". סיפר עליו רבו: "זכותו כן תפילה, בלהט היה משתפך בתפילה, ובמשך שנת לימודו בישיבה, כמעט שלא החסיר מתפילת הישיבה. כל זאת על אף התמדתו הגדולה, שכן היה עולה על יצעו עם אשמורת אחרונה". לבו של מנחם היה פתוח גם אל היפה במעשי אמנות. הוא אהב ליצור כלים נאים ובבית הוריו שמורה תיבת אתרוג עשויה עץ זית, שיצר במו ידיו. כשנתפנה מכל אלה מצא גם זמן להקדיש לקריאה בספרי הסטוריה וגיאוגרפיה.

מנחם היה בן תורה שגלומות בו אהבת האדם, אהבת ישראל ואהבת ארץ ישראל, כיבוד הוריו ורבותיו, ידידות של אמת עם רעיו, כנות ואחווה. הוא היה ישרידיך ובעל מצפון, איש אמת, נאה דורש ונאה מקיים, איש שיחה נעים היה, בעל כושר ביטוי ולשון רהוטה. טוב לב היה, נכון להושיט יד לכל אדם, ונענה לכל בקשה ברצון ובמאור פנים.

מנחם גויס לצה"ל במחצית ינואר 1972, והתנדב לנח"ל המוצנח. במסגרת "ישיבות ההסדר". לאחר הטירונות השתלם בקורס למקצועות הטנק "סנטוריון", ומאחר שהצטיין הוענק לו ציון גבוה (95). הוא היה חייל טוב מאוד, ממושמע ואהוב על מפקדיו ועל חבריו. התנהגותו היתה ללא דופי, ותמיד היה מתנדב לכל משימה. מפקדו סיפר עליו כי "תמיד אהב לקרוא וללמוד, הרחיק עצמו מויכוחי סרק, עשה ככל שהוטל עליו וככל שעשה – עשה כהלכה. כשפרצה מלחמת יום-הכיפורים נשלחה יחידתו לחזית בסיני. ביום כ"ח בתשרי תשל"ד (24.10.1973), ליד בסיס טילי "סאם" בשלופה שממערב לתעלת סואץ, נתקלו אנשי היחידה בכוח מצרי, שארב להם בהתקדמותם ופתח עליהם באש. טיל "סאגר" פגע בטנק שלו ומנחם נפגע מרסיס בחוזה ונהרג במקום. הוא הובא למנוחת עולמים בבית-העלמין בהר-הזיתים בירושלים, השאיר אחריו הורים ושני אחים. לאחר נופלו הועלה לדרגת רב-טוראי.

בספר "מים חיים", שהוקדש לזכר שלושת תלמידי ישיבת "שעלבים" שנפלו במלחמת יום-הכיפורים, נתפרסמו מאמרים שכתב בענייני הלכה ("על הניסים בנוכח" ו"ברין מזונות בהגעת זמן") דברי מוריו וחבריו התלמידים על דמותו ועל דרכו בלימוד התורה; "אוצר הספרים" בישיבת "שעלבים" הקים ספרייה תורנית לזכר שלושת בני הישיבה שנפלו, ומנחם בתוכם.

אבנר מיכאלי הלוי נפל בעת מילוי תפקידו

בן ישראל-שמה ואסתר-דבורה. נולד ביום כ"ז באייר תשי"ב (22.5.1952) בפ"ת. למד בבית"ס הממ"ד י"ר עציון. אחר-כך למד בישיבת בני"ע שבכפר-הרוא"ה. המשיך בלימודיו בישיבת ההסדר 'שעלבים', בישיבת 'מרכז הרב' ובבית-המ"ד למורים 'מכון שברון' שבירושלים. אבנר הצטיין בלימודיו וזיה אהוב על מוריו, תלמידיו והסובבים אותו. היה חובב שירה ופרקי-חזנות; כתב חידושי-תורה רבים, בעיקר על חידושי הרי"מ והמהר"ל. אביו מעיד, שאבנר קיים את מצוות כיבוד אב ואם במלואה בכל עת. היו בו תכונות אנושיות מופלגות, בהן: כנות, ישר, התמדה, שקדנות, שותפות, רדיפת צדקה וחסד.

אבנר גייס לצה"ל בינואר 1971 והתנדב לחיל-השריון, במסגרת 'הסדר'. לחם כחותרהן במלחמת יום-הכיפורים בטנק מעבר לתעלת סואץ, או כפי שכתב להוריו – בארץ גושן; ולאחר מכן בצפון, בסוריה. יצא מן הקרבות בנס, שלם ובריא בגוף וברוח. הודות לאמונתו ולבטחונו בהקביה. חברו, רפי גורן, סיפר שאבנר הלך בשדות והילק לחבריו פרקי-משניות, עם פירוש קהתי כדי שילמדו בהם לעלוי נשמות הנופלים, כי אותיות משנה הן גם אותיות נשמה. אחיו שמואל מספר עליו, שבתשוקתו העזה ללימוד תורה לשמה בכל-מקום ושעה ובכל-התנאים, התקין לעצמו סידור תפילה מיוחד בתוך הטנק עם תאורה, שלא לבטל אף רגע מומנו היקר ללימודים, כי היה גריס באוריינותא תדירא. בסיום שירותו הצבאי שב ללימודיו, ובעבור זמן נשא לאישה את יהודית לבית כהן. בשנת 1976 נולד בנו הראשון – בנימין-יון, ובעבור שנה – כחצי שנה לאחר נפילתו, נולד בנו השני – אבנרי-יהיה. המשפחה התגוררה ברובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים, ואבנר התחיל לעסוק בהוראת לימודי-קורס ביה"ס הממ"ד י"ר עציון. שבבית וגן.

מדי שנה-בשנה נקרא אבנר לפרקי-זמן של שירות-מילואים פעיל. ביום ט"ז שבט תשל"ז נפל אבנר במילוי תפקידו בעת שירות מילואים פעיל בדרום הארץ. הובא למנוחת-עולמים בתלקה הצבאית שבבית-העלמין בהר-היותים בירושלים. השאר אחריו אישה, שני בנים, הורים, אח, אחות, סבא וסבתא.

במכתב-תנחומים למשפחה השכולה כתב מפקדו: "רב-טוראי אבנר היה חביב על חיילי דייחידה, תמיד מילא את תפקידו כאמונה ולשביעות-רצון מפקדיו. ידוע היה בשקידתו על לימוד התורה בכל עת של פנאי. ידענו כי אבנר מתפלל ולומד גם בעתות-קרב. נלקחה מאתנו נפש יקרה ומעולה. הכרנו אותו כאדם צנוע ויחד עם זאת מחונן במידות ובמעלות שמעל ומעבר למצוי". חברו לספסל הלימודים כתב עליו: "למדתי עם אבנר כעשר שנים, ולא הספקתי להכירו. מידת האמת שבו הצניעה אותו, וכשהצדיק הזה נגרע, הולכים אנו לאורו ורואים מהי גדולתו ואיזו אבידה אבדנו. אכן, היה צדיק במחיצתו אך אנו לא ידענו". משפחתו וחבריו הנציחו את זכרו הטוב בהקדשת ס"ת לישיבת שעלבים, ובקרנות לימוד וגמ"ח בבתי-בנסת בפ"ת ובירושלים.

מרביר רבו הרב שמעון זלזניק ז"ל: "דמותו של אבנר ז"ל עומדת כמו חיה נצבת לנגד עיני מעת דיווחו עלם חמר טבול בהן וכך ליוותיו בחוס ואהבה שבלבי כל רגע ורגע בצפיה הימנו לגדולות ונצורות, קהתי שאבנר יהיה לאחד מצדיקי עולם אשר הקביה שת עליהם תבל בהיותו חצוב מחיבל האצילות בכל דרכיו, דיבוריו ומעשיו. הוא הלך למנוחות ומקבל שכרו משלם כאילו האריך ימים והשלים רצון בוראו ונקרב קרבן למנוח לרחן ניהוח לדי' ואנתנו עזב לאנחות, אשרי הוריו שכך זכו לגדלו, ואוי לאברה הגדולה מחמר כל לב חמדת עין ראתה ותאשרהו, פאר כל מידה חמודה, אוי מי יתן לנו תמורתך? מי ימלא את החלל שבלבך אחר היה אבנר, יהיד היה ואינו כי לקה אותו אלוקים. אבנר היה דמות מסתורית שהבזיקה, הבריקה והאירה בוך זוהרה את חשכת חיינו, ובא יום סגריר וערפל ושוב עלטה כבדה על שמי חיינו. די ירחם יגון כלבבי יהא מונח עד שיבוא אליהו ויברשנו כי יהיו מתין והוא אבנר ז"ל זוהר זוהרה באור שבעת הימים. בלב שכור וכתות, שמעון זלזניק".

אריה יהושע שטראוס (אי"ש) נפל במלחמת "שלום הגליל"

אריה יהושע הי"ד נולד בכ"ה אדר א' תשי"ט בחיפה, להוריו יבלח"ט יצחק ורות שטראוס. היה בעל קומה, ויפי הדרת פניו היה ראי ליפו מידותיו.

החל לימודיו ביתלמוד תורת אמת בחיפה, ובלט בסגולות אופי יחודיות. מגיל צעיר עזר לחבריו וקרוביו, ומדי ערב שבת וחג היה מבקר "ביקר חולים" בחברת אחיסמך, ומעודד, שר ומשמח כל חולה.

את לימודיו המשיך בישיבה התיכונית "שעלבים", שם קנה תורה ודעת. אישיותו הקורנת, כשרו המנהיגותי, יכולת הדיבור והשכנוע, בדרכי נועם ובסובלנות תרמו לאוירה חמה, אוהבת ורגועה, ולכן נמצא תמיד מוקף בחבריו, ידידיו ומוקיריו. היה בעל קול ערב, בשירה ובקריאה בתורה. אהב את השירה המשתפכת מעומק הלב עד שחקים – שירת הנשמה האמיתית. אחר כך למד בישיבת "מרכז הרב" בירושלים, שם מצא כר נרחב ומתאים להשקפת עולמו ולדרכו הרוחנית. המשיך בישיבת "הכותל", ובמסגרת "ההסדר" סיים כמפקד טנק.

בשנת תש"מ נשא את ברוריה שתחי' לבית דריפוס לאשה, וביתו ברובע היהודי היה בבחינת אוהלו של אברהם. ליבו החם, האוירה הנינוחה פתחו את ביתו לרווחה, ידידותו היתה כנה ואמיתית, היתה בו אהבה רבה לזולת, וחיוכו שובה הלב משך את חבריו להמצא בקרבתו.

בשנת תשמ"א זכה באושר מיוחד, כאשר הכניס את בנו בבריתו של אברהם; "אביעד" יחי' קרא לו. רצה להצמיד את שם ה'; שמו ושם אשתו לעד, אך רצה הגורל ובנו נשאר עד יקר לאביו, להמשיך דרכו בתפארה.

בחודש סיון תשמ"ב נקרא לצאת עם חבריו למלחמת שלום הגליל, הדור אמונה עמוקה בצדקת דרכו, וכשרגליו מרקדות בניגון "מצוה גדולה" יצא לקרב ממנו לא שב. בשעות הקרב הגורליות התעלה לשיא גדלותו, עזר ועודד את חבריו, ואף לשתייה דאג. כך נפל, וקוף קומה בפקדו מצריח הטנק.

בב' סיון תשמ"ב עלתה נשמתו הקדושה. "ה' נתן וה' לקח יהי שם ה' מבורך".

חברו בהספדו הוסיף: "אימתי יכולים אנו למרוד גובהו של דקל? בעת שנכרת והוא מוטל לפנינו". ומוסיף גיסו: היפוך אותיות שמו = יראה; היתה בו יראת שמים ויראת הרוממות שקרנה ממנו תמיד.

אריה נהרג בשבכיסו "ספר הישר" ודמו מכתומו, ועם הספר נקבר.

וקרובו מוסיף "הדברים עוד ארוכים, וכלה הזמן, והם אינם כלים. אריה! לך היה הכח לקיים ולנו אפילו אין הכוח לתאר. . . לכן בפשטות: יהי זכרך ברוך! אך מעל לכל למרנו ממך לקיים "עבדו את ה' בשמחה".

שקעה חמה, אך בליבנו אתה קיים!

משפחתך

שלמה אומן נפל במלחמת "שלום הגליל"

שלמה אומן נולד בירושלים בט"ז סיון תשי"ז, בנם בכורם של ישראל ואסתר אומן, שלמה למד בבית הספר היסודי ובישיבה החינוכית "חורב", והיה פעיל ב"עזרא", לצבא יצא במסגרת ההסדר של ישיבת שעלבים. בעודו בישיבה נשא לאשה את חברתו מימים שלומית קהן, ונולד בנם בכורם דוד נ"י. בסיום ההסדר למד שנה בישיבת מיר בירושלים. אחר כך למד משפטים באוניברסיטה העברית, שם הספיק ללמוד רק שנה אחת. בצבא היה תותחן בשויריון. במבצע שלום הגליל, בליל י"ט בסיון, נפגע הטנק שלו פגיעה ישירה; שלמה נהרג במקום. את בתו שלומציון לא זכה לראות היא נולדה לאחר שנפל שלמה וזיהא אדם מוחצן, מנדיג טבעי. בכל מקום שבו היה – בבית הספר, בתנועת הנוער, בישיבה, בצבא ובאוניברסיטה, היה במרכז הענינים. בצבא פעל לקירוב לבבות בין בחורי הישיבה לבין הלא רתיים ביחידה. שלמה דאג גם לסידור הענינים החלכתיים בצבא, כגון: עירוב, סדרי תפילה, שיעורים וכו'. תרומתו להזי הסובב אותו באה לביטוי במכתב שכתב ששרת בסיני, המתאר ארועי שבת אחת – שבהם, כמוכן, נטל חלק פעיל.

(תשל"ז) ב"ה יום ראשון
אמא יקרה מאוד,

קבלתי ממש לפני כניסת השבת את מכתבך הנהדר, הוא הוסיף הרבה לשבת שלי, שהייתה ממילא אחת היפות שהיו לי אי פעם בצבא. שבת כאן בגדוד זהו משהו מיוחד מאוד, ואולי כדאי שאכתוב לך איך היא מתנהלת. מנחה – עשר דקות לפני בניסת השבת, לאחר מכן קבלת שבת, בקול רעש ועם הרבה מאוד התלהבות. לאחר מכן סעודת שבת, כאשר כל הגדוד נוכח ומלובש בבגדי א', אנחנו שרים שירי קדש פופולריים על מנת לאפשר לכל הרוצה בכך מאנשי הגדוד להשתתף. שרים קצת, מברכים ומאפשרים למי שרוצה ללכת שיילך, ואח"כ מתקבצים כולם ליד שולחן אהד או כמה שולחנות ועורכים "טיש" כאשר אז אנחנו שרים את שירי השבת הישיבתיים הרגילים ומרגישים טעם שבת. בליל שבת זה קרה דבר מיוחד, קבוצה ניכרת מאנשי פלוגת המפקדה (נהגים, טבחים שק"מיסטים וכיו"ב) נשארה לשבת עמנו. הם התלהבו מאוד, מהאו כפיים רקעו ברגליהם והצטרפו לשירת אותם שירים שהם הכירו. בבוקר תפילה בשמונה, ולאחריה סעודת שחרית. אחרי סעודת שחרית כאמור הולכים ומקיימים Schlaf-stunde מוארך עד 4:30 ואז מתקיים השיעור. אחרי השיעור תפילת מנחה, ואחריה סעודה שלישית שהיא גולת הכותרת של השבת. המטבח מספק לנו את שבאפשרותו לספק: עוגות, לחם, מיץ, פירות, לפתנים, שוקולד למריחה. קדם אוכלים סעודה שלישית, ואחר כך מתחילים לשיר. שרים אך ורק שירים שקטים, שירי סעודה שלישית. הזמן, שקיעת השמש (הסעודה כרגיל מתקיימת בשעת 6, עת הרמדומים) גורמים להתלהבות רבה בקרב המשתתפים והשירה מתבצעת ברבקות ממש. אתמול כל הנוכחים נסחפו בהתלהבות הכללית והפסקת החשמל שהייתה באמצע רק הוסיפה לחשמול האוירה. כולם התלהבו, ובאמצע התגנב מש"ק מפלוגה אחרת, שיצא בחסות החשיכה.

אמש התאפשר לנו לקיים גם סעודת מלווה מלכה במשטת הטנקים. האוירה הייתה יליזה מאוד. כל אחד תרם משהו, כאשר במרכז היו קטעי חזנות מפי אחד החברה המתמחה בנושא. אחר כך, רקדנו בהתלהבות בפלוגה ריקוד חסידי אמיתי, בשילוב ידינו – לא הורה. היתה שבת גדולה, וכולם הסכימו שהפלוגה "התחלקה על השכל"...

יהי זכרו ברוך.

ישו דוב לוי נפל בעת מילוי תפקידו

ישו נולד בשעלבים ב"ז באב תשל"ב בן לנעמי ויחיאל. הוא עבר את המסלול הרגיל של ילד בקיבוץ. בשנת תשל"ו החל ללמוד בבית הספר היסודי בשעלבים, ובמקביל השתתף בחברת הילדים "יחידו" שהוקמה אז. בסופה של שנת תשמ"ב עבר לחטיבת הביניים של ישיבת שעלבים. המעבר מהחממה של שעלבים לא היה קל.

בשנת פרשת "עקב" של שנת תשמ"ג נכנס לעול מצוות. את קריאת התורה הכין לבדו, לאחר שלמד את טעמי הקריאה בהוג שהוקם לשם כך בקיבוץ. את ההפטרה קרא בנוסה יהודי גוריציה (איטליה), וגם חלק גדול מהדרשה הכין לבדו בעזרת אביו. בסוף שנת תשמ"ד עבר לישיבה התיכונית בשעלבים. המעבר היה מלווה בקשיים רבים, וכעבור שנתיים עבר לבית הספר הניסויי תורני "הרטמן", בירושלים. בסופה של שנת תשמ"ז נסע יהוד עם אביו לטיול "שורשים" באיטליה, ובמהלכו אף נותר לבדו במשך שלשה ימים, לאחר שאביו לקה בהתקף לב בפירנצה. לאחר בחינות הבגרות החליט להמשיך ב"שילוב הרטמן" יחד עם כמה חברים נוספים, אך זו לא החזיקה מעמד, ולאחר חודשים מספר עבר למסגרת ה"שילוב" של ישיבת הקיבוץ הדתי בעין צורים.

עם גיוסו לצה"ל הוצב להיל השריון. לאחר סיום שלב הצמי"פ הוצב לגדוד "עוז" והועבר לעבודה גדרית בבסיס הגדה. בעקבות בקשות חוזרות ונשנות הועבר לפעילות מבצעית בלבנון. בסביבות ראש חודש שבט טלפן בשמחה למשפחתו והודיע, כי הומלץ על ידי מפקדיו לעבור קורס מפקדי טנקים.

אור לוי כשבט תשי"ן, בשעות הבוקר של ערב שבת פרשת "בא", בעת היתקלות עם חוליית מחבלים שניסתה להדור לתחום ישראל, נפצע קשה. למרות מאמצייהם הרבים של החובש והרופא החזיר את נשמתו לבוראו. בו ביום נקבר בבית הקברות הצבאי, בהר הרצל בירושלים.

ישו היה ילד של טבע. אהב את החיות, הצמחים והנופים. את הנופים הנציח במצלמתו, קולט ברגישותו את הפרטים העדינים, המיוחדים, הוא לא העלה בדעתו שכל אותם רגעים ש"הקפוא" הם הזכרונות שהעניק לנו מרגעיו הגדולים, מהויותיו.

"איזו שמחת חיים היתה כך! לשמוח שמחה כפשוטה, לצחוק מכל הלב, לחפש את היופי ולהנות ממנו..." (אמא).

חבריו בצבא מספרים עליו: ישו היה משקיען, חייל טוב ומקצועי. מפקדו אהב אותו מאוד, וגם חבריו החילוניים העריצו ואהבו אותו.

"ישו היה שייך לזן מאוד נדיר של אנשים, שבלי שום התבלטות ובלי שום נסיון להיכנס למרכז העניינים, תמיד היה שם. אחד הדברים הכי יפים בישי היתה דווקא הפשטות הזאת. בלי שום ייחוד הוא היה כל כך מיוחד".

בספר זכרון שהוציאה המשפחה בשעלבים נכתב: "אתה הלכת, והפרחים ששתלת פורחים במלוא הדרם ומזכירים לנו שוב ושוב שהיית פה. הם יזכירו לנו לעולם אותך, ישו".

אברהם חיים מוצן נפל במלחמת "שלום הגליל"

בנם של מרים ויוסף שלמה, מניצולי השואה, נולד בכ"ח מנחם-אב תשי"ח (15.8.59) בתל אביב. למד בבית הספר של החינוך העצמאי "אוהל יעקב" ולאחר מכן בהתקרב מועד התייצבותו לצבא הצטרף לישיבת ההסדר שעלבים, התגייס לצה"ל במסגרתה, שם סיים את מכלול הלימודים והשירות הצבאי במסגרת השריון בו הצטיין. אברהם שוחרר מהשירות ביולי 1980 ופנה למקצוע הבנקאות, אך לא ניחק עצמו מהישיבה ומחיי התורה.

מידי פעם הגיע לישיבה והיה מפורסם במעשי הצדקה שלו. בפרוץ מלחמת "שלום הגליל" עלה עם גדודו ללבנון. ביום י"ט בסיון תשמ"ב נפל אברהם חיים יחד עם שלמה אומן בקרב בלבנון והובא למנוחת עולמים בבית העלמין הצבאי בקרית שאול. השאיר אחריו הורים, אח ואחות.

לזכרו הוקמו ע"י הוריו, בני המשפחה וחברים מפעלי הנצחה רבים, ביניהם: ספריה תורנית על שמו בישיבת שעלבים, קרן גמ"ח לחתנים וקרן מלגות לאברכים ומערכת הפקה משוכללת המשמשת להפקת חומר תורני בישיבה.

חברים כותבים על אברהם:

"שתי צוואות עיקריות השאיר לנו אברהם:

הראשונה – להיות אנשי אמת. כי איש אמת הוא מאין כמוהו, ובמיוחד כלפי עצמו. ומעשה שהיה – אברהם ניגש לאחד החברים בפלוגה שתורתו אומנותו והציע לו שיעשו ביניהם את עיסקת יששכר וזבולון. אברהם נתן לאותו אברך בכל חודש סכום כסף למחיהו בכך יחשב גם לו חלק מן הלימוד ויהיה שותף בו. זוהי דוגמא אופיינית לאמת שלו.

השניה – זאנחנו נחלץ חושים. הרצון לעזור לכלל, והיינו עדים לכך בכל המסגרות בהן היינו יחד, בישיבה ובצבא. כשראה אברהם שאוצר הספרים בישיבה מוזנח, וספרי בית המדרש הולכים ובלים, נטל על עצמו את התפקיד להחזיר עטרה ליושנה, ועשה לילות כימים (כפשוטו) בענין זה. ביוזמתו הבלעדית אורגנו הבחורים במשך כמה "מישמרים" לברוך ולשפץ ספרים, אברמי הקצה לכך חדר מיוחד עם כל האביזרים הדרושים, השקיע את כל רוחו בענין זה ואכן אוצר הספרים כיום במצב מצוין הודות לאברהם.

בפלוגה היה תמיד בין הראשונים בבצוע העבודה שהוטלה ומן הראשונים לעזור למתקשים. וכשקראת לו "מוצן! יש לך אולי ידית כח ובוקסה 1.5 לחזק ברגי בוגי" היה רץ לטנק שלו מביא את המערכת וניגש בעצמו לחזק 'בין כה כבר גמרתי אצלי אמר". לאברהם חיים מוצן הי"ד היתה נשמה מיוחדת במינה של טוהר מידות, אומץ לב נדירים, אהבת הזולת ועשיית חסד, מתוך צינעה. ותפקידנו ללמוד ולאמץ לעצמנו מידות אלו.